

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לא

עין משפט נר מצוה

א מיי פ"ג מהל' גניבה הלכה ב:
 ב ג מיי שם טו"ע
 ח"מ קמן שם:
 יב ד ה מיי פ"ג מהל' שבת הלכה יב:

תוספות ר"ד

א"ר אבין הוורק חץ מתחילת ד' לסוף ד' וקרקע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה היא. פי' ומהתחילת שעתא מתחילה לה מלאכה והלכך אע"ג דחייב ממונ מקמי הנחה איתא ליה פטור הואיל א"ל וכן עיקר להנחה איתא לה מיתה ותשלומין באין כחד ולא תימא תשלומין קדמי למיתה. תניא הגונב כסא בשבת חייב. פי' שנהרג שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבוא לירי אסור שבת פי' דמשעה דאגבהה קניא שהגבהה קונה בכ"ז אפילו ברה"י. ופי' אף להתחייב באונסים מתחייב בגנפו לא הוי עד דמפק ליה היה גרר ויצא פירוש שלא הגבירו ברשות הבעלים חייב בהן שאם הוא ולא קנהה אלא בהוצאה כגון דשדיה בהרא שאין הכי בעין שאם הוא בעין א"י לזכות בו אלא בעל הכיס בא ונטול.

ה נאלה דל"ל הואיל דהא הו לא מיתה ותשלומין וכו'.

וקרע שיראים. בשעה שזולעה ואע"ג דמיתה לאו משום ממונה דניזק אחיל ליה מיפטר וסבירא ליה לרז אשי מיתה לזה ותשלומין לזה פטור: **שעקירה לורך הנחה היא.** הלכך אע"ג דחייב ממונ מקמי הנחה אחיל ליה פטור הואיל וצין עקירה והנחה אחיל ליה מיתה ותשלומין צאין כחד שעקירה לורך הנחה היא ומהתחילת שעתא מתחילה לה מלאכה: **דאי בעי גחין.** למטה מג' טפחים ואחיל וצ"ל מג' לאו הגזבה היא: **לא מלי לאהדורה.** משורק את החץ הלכך משעת עקירה סופו לקרוע לו שיראין: **הכא מלי מהדר ליה.** הלכך לא אמרי' משעת הגזבה מתחילה לה אכילה: **המעציר סנין.** צדו בהליכה: **הגונב כסא בשבת.** הגזיחו ברשות הבעלים והוציאו לרה"י: **חייב.** בתשלומין אף על פי שנהרג: **שכבר נתחייב בגניבה.** לשלם להגזבה קונה בכל מקום וקמה לה ברשותיה אף להתחייב באונסים: **היה מגרר ויוצא.** שלא הגזיחו ברשות הבעלים ולא קנאו אלא בהוצאה מרשות הבעלים פטור שאסור שבת כו': **ואמאי.** כי הגזיחו ברשות הבעלים וקנאו אמאי חייב נימא משעת הגזבה מתחילה לה הוצאה: **וכה"ג מי חייב.** משום שבת: **לך.** להוציאו: **לא תימא בהגזיבו ע"מ להצניעו אלא הגזיבו ע"מ להוציאו.** ודקשי' לך נימא הגזבה לורך הוצאה היא: **הכא במאי עסקינן בשעתא.** ועמידתו היא הנחה לעקירה ראשונה ואין חייב שבת בלא ע"י עקירת חפץ הראשונה אלא ע"י עקירת גופו שעורק עמו אחר העמידה על מנת להוציאו ועקירת גופו כעקירת חפץ: **אורחיה הוא.** ואין עמידתו הנחה לנטל עקירה ראשונה ממלאכת שבת:

גליון הש"ם

נב' הגונב כסא בשבת. עיין יושעמי פ"ג הלכה ד:

הגהות מהר"ב

רשבורג
 א' תוס' ד"ה הכא וכו' לא פריך מיהו. ע"י פי' כסא הרא"ה לך לישנא מני פריך ולדבריו ל"ל דכ"ז צ"ל כ"ז אצ"ל המוציא את ליה אכ"ל בנייהו דעבד הש"ס לעיל בסמוך. וע"י חכ"ס ושיטה מקובצת בשם הרמב"ן והרא"ה וקרויבס דביתא לדברי חז"ל צדור ודוק:

מוסר רש"י

הוורק חץ. בשבת (ב"ק ק"ד). שעקירה צורך הנחה היא. דמין צדור עקירה להנחה קרב. מנא משעה שבת ומשעה עקירה (ל"ל קריעה. ב"מ) צאין כחד ולא אמרינן משעת עקירה (ל"ל קריעה. ב"מ) חייב ממונ ומתחייב בגנפו לא הוי עד שעת הנחה חן (ב"ק ק"ד). הגונב כסא בשבת. שהגזיחו וקנאו בהגזבה (סנהדרין ע"ב). חייב. להחיל ואע"פ שהוציאו אחר כך לרה"י ומתחייב בהוצאתו מיתה (שם) חייב בתשלומין ואע"פ שמונ גנפשו (שבת צ"א) לילכא למימר ק"ל ליה בדבריה מיתה, דליכא הכא שמי כרשיות צידה (רשב"ם ב"ב י"ב). שכבר נתחייב בגניבה. בשעת שהגזיבו הכיס צבית הבעלים (שבת צ"א) וצביל חייב מיתה הכא עליו לאחר מכן אינו נפטר מן התשלומין (סנהדרין ע"ב). היה מגרר ויוצא. שלא קנאה בהגזבה אלא בהוצאה מבת הבעלים (שבת צ"א) ולא קנאו בתוך הבית. אכל כשיצא לרה"י קנאו כשיצא רשות שהוציאו מרשות הבעלים וצ"ל ידו למטה משלשה וקבלה צדור. דדור חטובה לו כרשעיה על ארבעה והרי הוא לו כחורף, ואע"פ שאין כאן הגזבה והרי מוקים לה כמחובות (סנהדרין ע"ב). שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך. ובשעת מלאכת מתחבת אברה מורה שמתחין לך אלא שגג שבת כסבור שהיה חול או מלאכה זו מותרת, אבל כי לא נתחייב פטור מתשלום (שב"ב ב').

והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור מפני שידון שנפשו והיינו מיתה לזה משום שבת ותשלומין לזה משום גדיש אלא על כרחך חשיב מיתה ותשלומין לאחד הואיל ולא מתחייב מיתה בשביל אדם אלא לשמים וה"ג אכילת תרומה וקריעת שיראין הוי מיתה ותשלומין לאחד ור"י ראה ליישב פי' הקונט' דחשיב הכא מיתה לזה ותשלומין לזה לפי שהן צ' מעשים אכילת תרומה וקריעת שיראין וכן פלוני צא על צמו של פלוני הם צ' עדיים שהיו יכולין להעיד עליו בלא הזת ועל הזת בלא עליו פלוני צא על נערה המאורסה פלונית וזימיה אצל מדליק גדיש הכל צא על מעשה אחד ולכך חשיב מיתה ותשלומין לאחד ואין נראה לרשב"א דהא אמר רב יוסף צפ"ק דסנהדרין (דף ט: ושם) הביא הבעל עדים שזימיה והביא האז עדים והזימום לעדי הבעל עדי הבעל נהרגים ואין משלמין ממון חור והביא הבעל עדים והזימום לעדי האז עדי האז נהרגין ומשלמין ממון לזה פירוש לבעל שצ"ל להפסידו כמוהו ונפשות לעדים והתם על הזמה אחת צא להם הכל ונראה לר"מ דרצ"ל דוקא גבי עדים וזממים אית ליה דממונ לזה ונפשות לזה חייב משום דבעינן שתמקיים הזמה כלפי כל אחד ומיהו ממון ונפשות צמד גבול פטור כיון דמתקיים צו קלמ' לזה ונפשות לזה פטור דהא גדי סמוך לו ועבד כפות לו דמתן פטור ומקמינן צפרק כ"ל הרגל (ב"ק דף קכ: ושם) בגדי דחד ועבדא דחד ועוד דרצ"ל גופיה אית ליה שבתא צן סורר ורצ"ל (סנהדרין דף ע"ד). דדוקף ששבר כלים צין של נדקף צין של כל אדם פטור אע"ג דהוי מיתה לנדקף ותשלומין לבעל הליס ומיהו התם גבי רודף רצה גרס כדמוכח בהגוזל בתרא (ב"ק דף ק"ח) וצפ"ק דסנהדרין (דף י') הוי רצ"ל ועוד אומר ר"מ דע"כ לכו"ע מיתה לזה ותשלומין לזה פטור דהא קים ליה בדבריה מיניה דפטור נפקא לן מלא יהיה אסון וגו' והתם הוי מיתה לאשה ותשלומין לבעל שהולדות שלו ואומר ר"י דלינה ראה דהתם כיון שהולדות הן בגוף האשה חשיב מיתה ותשלומין לאחד מדע דבפרק צן סורר ומורה (שם דף ע"ד). צעי לחייב כשאין אסון בשעה אף ע"ג דיתן להצילו שנפשו דבמזות שבמיתה הכבוד מוצר משום דהוי מיתה לזה שרלה להורגו ותשלומין לבעל ואפי' הכי כשיש אסון פטור והיינו משום דחשיב מיתה ותשלומין לאחד לפי שהן בגוף האשה כדפרישית ורצ"ל אומר דבכל מקום מיתה לזה ותשלומין לזה חייב ועבד כפות לו ורודף שאני דיתן להצילו לכל אדם וחייב מיתה לכל העולם (אף לבעל העבד ולבעל הכלים) ולהכי חשיב מיתה ותשלומין לאחד ואע"ג דמעיקרא צפרק צן סורר (ג"י שם) חשיב רודף מיתה לזה ותשלומין לזה לפי המסקנא דקאמר אלא לא שגא חור צו מאותה סברא וה"פ אלא לא שגא משום דהוי מיתה ותשלומין לאחד והכא חשיב מיתה ותשלומין לאחד כמו במדליק גדיש: **שעקירה צורך הנחה היא.** קשה דאמרינן במרובה (ב"ק דף ע"ב): **גבי גנב ומכר בשבת דפטור כגון דלמר ליה זרוק גניבותיך לחזרי ומיקני לי חזרי גניבותיך ופריך מני מטי לחזיר חזירו קנה ומתחייב שנפשו משום שבת לא הוי עד שנתנו ומאי פריך והא עקירה לורך הנחה היא כדאמר הכא ולפ"מ אחי שפיר דפירש דאי אפשר לניסוך בלא הגזבה ואפי"ה קאמר רב מנסך ממש דהניזקין (גיטין דף נ"ג: ושם) ולא קא מפטר משום דקים ליה בדבריה מיתה דרצ"ל ירמיה דמשעת הגזבה קונה ומתחייב שנפשו לא הוי עד שעת ניסוך והשתא רבי ירמיה לית ליה להגזבה לורך ניסוך היא וה"ה דלית ליה דעקירה לורך הנחה היא ולא הוי מפליג צין מצי לאהדורי ללא מצי לאהדורי תדע ליישנא דאי אפשר להנחה בלא עקירה אמאי נקט רבי אצין זרק חן לניקוט מעציר אלא ודאי כי הדדי נינהו ומאן דפליג אמעציר פליג נמי אזורק ואליבא דרבי ירמיה פריך במרובה (ב"ק דף ע"ב) אצל אס אפשר לניסוך בלא הגזבה ולא המנסך דקאמר התם מעיקרא סבור דרצ"ל אצין ולצדוק סבור דרצ"ל ירמיה וימיהו יש לדחות דמעיקרא סבור דמייא לרצ"ל אצין ולצדוק סבור דמייא לרצ"ל ירמיה: **דאי בעי גחין ואבי"ל.** פי' צקונט' למטה מג' דלא הויא הגזבה וקשה לר"י דמה שייך הגזבה דבצר שהוא תופס צדור או צפיו דונתן צידה אמר רחמנא ואמרינן בגיטין (דף ע"ח). זרק לתוך קלתה מגורשת קשורה אע"פ שאינה תלויה אע"ג דמיירי ברשות הבעל ואפי"ה מאן דבעי התם תלויה אינו מנריך שמהא גבוה ג' אלא נראה לר"י א' דה"פ דאי בעי גחין ואחיל אס הוא בראש קנה יכול הוא לשחות ולתוכסה עד בית בליעמו אע"ג דצדק אכילה אינו עושה כן והויא הגזבה זו לורך אכילה מ"מ הואיל ויכול להתחייב בלא הגזבה לאו לורך אכילה היא וה"ה דה"מ למימר דאפשר לאכילה בלא הגזבה כגון אס תחצה לו חזירו: **הכא נמי נימא הגבהה צורך הוצאה היא.** ליישנא דאי בעי לאהדורי לא מצי מיהדר לי עקירה זו כמו עקירה אחרת דמ"מ האיסור מתחיל משעת הגזבה דאם היה אחר עושה עקירה לא היה מתחייב צדורה מנא עקירה גורמת חייבו ועד שעת הנחה מושך חייבו: **נימא הגבהה צורך הוצאה היא.** תימיה לפ"מ דהגזבה קונה פחות משלשה טפחים ו' מאי פריך והא כיון דקנאה קודם התחלת העקירה דעקירה לא הויא עד שיגביה שלשה ולמטה משלשה טפחים (שבת דף פ. ושם) העציר חצי גרוגרת דרך עליה חייב ואם כן דין הוא שיתחייב כמו לכן עושי דלמר מהלך כעומד דמי דחייב לפי שקנאה קודם שהתחיל העקירה ואומר רצ"ל דמשעת ליה בכל ענין גונב כסא אפילו מונח על גבי מקל שהוא גבוה שלשה טפחים שבה הקנין והעקירה צבת אחת: **שהגבירהו על מנת להצניעו ונמלך להוציאו.** ואם תאמר וכיון דסלקא דעתיה השמא דמחייב אהך הוצאה אס כן הדרא קושיא לזכותין לורך הוצאה היא ויש לומר דסלקא דמתין הא דנמלך והוציאו הוי עקירה שניה: **אבל אכתף מאי פטור בו.** אפילו הוי לכתף חייב הוי מצי למיפקר דליפלו צדדיה צין עמד ללא עמד כלל:**